

І.В. ХОСТЮК

Інга Василівна Хостюк, аспірант Львівського національного університету імені Івана Франка

**РЕТРОСПЕКТИВА ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ
ПОСТІЙНИХ ЧЛЕНІВ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН**

Рада Безпеки ООН (далі – РБ ООН) виступає одним із ключових органів міжнародних організацій у сучасному світі. Через особливий статус своїх рішень, які носять обов’язковий характер для держав-членів ООН, вона розглядається як найвпливовіша міжнародно-правова інституція та своєрідний прототип вищого органу виконавчої влади, «світовий квазіуряд» у системі міжнародно-правових відносин.

У цьому контексті інтерес викликають ті особливості міжнародно-правового статусу РБ ООН, які й зумовлюють спеціальний статус цього елемента внутрішньоорганізаційного механізму ООН. Однією з найбільш відомих та дискусійних серед них є особливий статус окремих держав, членство яких в РБ ООН має постійний характер. Такими державами наразі є Сполучені Штати Америки (далі – США), Китайська Народна Республіка, Об’єднане Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Франція та Російська Федерація.

Тематика міжнародно-правових аспектів діяльності РБ ООН неодноразово ставала предметом досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців. Зокрема, її досліджували М.О. Баймуратов¹, Ф.О. Вілкокс², Є.В. Годованик³, Г. Кельзен⁴, А.О. Кориневич⁵ та інші. Проте питання юридичного змісту міжнародно-правового статусу РБ ООН та засад, які лежать в його основі, найчастіше лишається поза увагою дослідників. Відповідно, існує потреба у дослідженні історичних передумов формування міжнародно-правового статусу постійних членів РБ ООН.

Метою статті є конкретизація історико-правових засад наділення окремих держав спеціальним міжнародно-правовим статусом в рамках ООН та ретроспектива процесу створення міжнародних норм, які встановлюють цей статус.

Ідея постійного членства у вищих виконавчих органах сучасних міжнародних організацій не була новою на момент створення ООН. Так, ще в ст. 4 Статуту Ліги Націй було передбачено, що до його складу входитимуть на постійній основі «представники чотирьох головних та союзних держав» – Великобританії, Франції, Італії і Японії⁶. П’ятим постійним членом повинні були стати США, але через відмову ратифікувати Версальський мирний договір та Статут Ліги Націй, відповідно, вони не набули в ній членства.

Крім того, Статут Ліги Націй передбачав і можливість набуття постійного членства в Раді й іншими державами-членами Ліги. У тій же ст. 4 Статуту було встановлено, що «зі схвалення більшості Зборів Рада може призначати інших членів Ліги, представництво яких у Раді буде з тих пір постійним»⁷. Проте протягом усього періоду існування Ліги Націй розширення складу постійних членів Ради так і не відбулося.

Ліга Націй як міжнародна організація – попередниця ООН не стала успішною, і як одну із причин цього дослідники наводять недоліки її внутрішньоорганізаційного механізму. Наприклад, Ф.О. Вілкокс стверджував, що «однією з кричущих слабкостей Ліги Націй був невдалий розподіл повноважень між Асамблеєю та Радою щодо забезпечення міжнародного миру та безпеки»⁸. Не зважаючи на високий статус Ради, вона, однак, не мала вирішального голосу у випадку міжнародних конфліктів, а статус її постійних членів більше нічим не відрізнявся від статусу непостійних членів, оскільки вони не були наділені правом вето. А це означає, що в умовах, коли в Раді було представлено чотири постійні і чотири непостійні члени, така обставина призводила до формування ситуативних альянсів та блокування вирішення питань.

Необхідно зазначити, що при прийнятті рішень в Раді та в Асамблеї Ліги Націй діяв закріплений у ст. 5 Статуту т. зв. *принцип одноголосності* (англ. unanimity rule), який передбачав, що «за винятком випадків, передбачених цим Статутом або умовами цього Договору, рішення на будь-якому засіданні Асамблеї або Ради вимагають згоди всіх членів Ліги, які представлені на зборах»⁹. Таким чином, це положення по суті надіяло усі держави-члени правом вето щодо її положень. Винятком були голосування з процедурних питань¹⁰, а також неврахування, при прийнятті доповідей щодо спорів, голосів сторін, які були сторонами у ньому (ст. 35)¹¹.

Такий підхід знаходить різну оцінку в міжнародно-правовій доктрині. Так, радянський юрист-міжнародник Г.І. Морозов оцінював практику застосування принципу одноголосності негативно, зазначаючи, що вона відкривала шлях для зловживань з боку «малих держав», які через політичні домовленості з «великими» державами могли блокувати ті чи інші питання і, відповідно, це «майже виключало можливість ефективної діяльності цієї організації»¹². Своєю чергою, українська дослідниця Ліги Націй К.С. Колісніченко наголошує, що впроваджуючи принцип одноголосності, Ліга Націй лише відображала доктрину абсолютно-го суверенітету держави, що була домінуючою ідеєю правосвідомості міжнародної спільноти того часу.

Ставши першою політичною організацією глобального масштабу, вона не була готова до ухвалення рішень із найважливіших питань більшістю голосів¹³.

За будь-яких обставин, слід підкреслити, що більшість дослідників історії міжнародного права та права міжнародних організацій дають низьку оцінку діяльності Ліги Націй у міжвоєнний період. Очевидно, було б певним перебільшенням зводити причини такого стану справ лише до відсутності закріплення особливого статусу окремих держав в її складі. Також ми можемо погодитися із К.С. Колісниченко, що підхід до прийняття рішень, закріплений в Статуті Ліги Націй, відображав ті підходи, які мали найбільшу підтримку в міжнародно-правових відносинах того часу. Але однозначно, що рівний статус усіх держав-членів Ліги і однакове їх право блокувати рішення Ліги Націй було одним із визначальних факторів, які обумовили її неефективність. Ці та інші недоліки, безумовно, були враховані в подальшому, при розробці принципів функціонування Організації Об'єднаних Націй та системи прийняття рішень в рамках ООН.

Витоки сучасного міжнародно-правового статусу постійних членів у РБ ООН лежать у т.зв. плані «чотирьох поліцейських» (англ. Four Policemen) – концепції світопорядку після завершення Другої світової війни, натхненником якої був Президент США Ф.Д. Рузвельт (1933–1945 рр.). Один із ідейних натхненників створення Організації Об'єднаних Націй, на початкових етапах він висловлював думку, що реальна влада в майбутній організації повинна бути закріплена за виконавчим органом, яким повинні були керувати чотири «великі держави» (англ. great powers): США, Великобританія, Китай та СРСР¹⁴. Більш того, вони мали відповідати за підтримання миру та безпеки в окремих географічних зонах – США у Західній півкулі, Великобританія – у межах своєї тодішньої імперії та у Західній Європі, Китай – на Далекому Сході та в західній частині Тихого океану, СРСР – в Східній Європі та Центральній Азії¹⁵.

Хоча цей план і не було втілено на практиці, проте його ключова ідея – наділення окремих держав особливим статусом в рамках вищого виконавчого органу майбутньої універсальної міжнародної організації – у подальшому був одним із ключових вихідних пунктів у дебатах щодо майбутньої організації. У серпні-вересні 1944 р. в резиденції Думбартон-Окс поблизу Вашингтону (США) проходила конференція держав антигітлерівської коаліції, в ході якої делегатами було підготовлено «Пропозиції щодо створення універсальної міжнародної організації» (англ. Proposals For The Establishment of a General International Organization, далі – Пропозиції)¹⁶.

Основні засади організації та діяльності майбутньої Ради Безпеки містилися у Розділі VI Пропозицій, в тому числі – і щодо особливих умов членства «великих держав». Головними питаннями, які стояли перед делегатами у цьому контексті, були питання тривалості мандату (англ. tenure) «великих держав» у складі РБ ООН та особливостей їхнього голосування.

Щодо першого питання, то, як вказує Ф.О. Вілкокс, делегати конференції вирішили йти за моделлю Ліги Націй¹⁷. У главі А Розділу VI передбачалося, що «Представники США, Великобританії, Китаю, СРСР та, згодом, Франції, повинні мати постійні місця» у складі майбутнього органу¹⁸. В ході конференції делегація США висувала ідею щодо надання статусу постійного держави-члена також і Бразилії, однак делегації Великобританії та СРСР виступили проти цього¹⁹. Водночас, на відміну від Статуту Ліги Націй, не передбачалася можливість та механізм призначення нових постійних членів Ради Безпеки ООН.

Щодо особливостей голосування «великих держав», то Ф.О. Вілкокс вказував, що учасники конференції не змогли дійти спільної згоди з цього питання, тому ухвалення остаточного рішення було відкладене до Кримської (Ялтинської) конференції 1945 року²⁰. В ході цієї конференції Президент США Ф.Д. Рузвельт запропонував формулу голосування, яка згодом стала відома як «Ялтинська формула голосування» (англ. Yalta Voting Formula), що містила наступні положення:

«1. Кожен член Ради Безпеки повинен мати один голос.

2. Рішення Ради Безпеки з процедурних питань повинні прийматися ствердним (англ. affirmative) голосом семи членів (передбачалося, що РБ ООН складатиметься з 11 членів – прим. авт.).

3. Рішення Ради Безпеки з усіх інших питань повинні прийматися шляхом голосування семи членів, у тому числі однотайним голосуванням (англ. concurring vote) постійних членів»²¹.

Ця формула була схвалена представниками Великобританії та СРСР, а згодом і представниками Китаю²² та інкорпорована у Пропозиції, розроблені у Думбартон-Оксі в формі глави С Розділу VI.

Як бачимо, за підсумками конференції в Думбартон-Оксі, вирішуючи питання функціонування вищого органу майбутньої ООН, делегати враховували як і дієвий (постійне членство «великих держав»), так і негативний (відсутність інших особливостей їхнього статусу порівняно з тимчасовими членами) досвід функціонування Ліги Націй. І запровадження «права вето» мало стати одним із ключових інструментів недопущення повторення ситуації, яка мала місце в Лізі Націй.

Але ідея особливого міжнародно-правового статусу постійного членства «великих держав» в Раді Безпеки ООН та його ключових засад продовжувала активно обговорюватися і на пізніших стадіях створення ООН. Зокрема, в ході конференції в Сан-Франциско у квітні-червні 1945 р., за підсумками якої було підписано Статут ООН, інші держави висловлювали цілу низку застережень та пропозицій щодо постійно членства в Раді Безпеки ООН.

По суті, конференція з цього питання розділилася, як влучно характеризували учасники та спостерігачі, на «велику п'ятірку» делегацій майбутніх постійних членів РБ ООН та «малу сорока п'ятірку» делегацій інших держав-учасниць конференції²³. Так, Ф.О. Вілкокс наводить низку прикладів, як «менші» держави в

ході цієї конференції намагалися відновити баланс між «великими» та «малими» державами, пропонуючи такі зміни та доповнення, як:

- змінити розмір та природу Ради Безпеки;
- відмовитися від концепції постійного членства в цілому;
- збільшити кількість членів Ради Безпеки, з тим, щоб зробити її більш репрезентативною;
- обмежити повноваження Ради Безпеки саме в безпековій сфері та передати більше відповідних повноважень ГА ООН;

– обмежити повноваження постійних членів Ради Безпеки щодо блокування процесу внесення поправок та перегляду Статуту ООН;

– зобов'язати Раду Безпеки автоматично, без попереднього розгляду питання та ухвалення рішення, вживати контрзаходів проти держави, яка чинить агресію, відповідно до критеріїв агресії, які мали бути визначені в Статуті ООН²⁴.

Остання пропозиція викликала особливо жорсткий супротив з боку «великих держав». По-перше, її прийняття, де-факто, зводило нанівець значення «права вето», по-друге, були обґрунтовані можливості закріплення вичерпного та всеохоплюючого визначення поняття «агресія» і, по-третє, такий підхід не залишав би можливості членам Ради Безпеки висловити чи обійняти іншу позицію стосовно того, яка зі сторін була агресором²⁵. Але в підсумку усі ці пропозиції було відкинуто.

При цьому найбільше дискусій, пов'язаних зі спеціальним статусом постійних членів РБ ООН, викликало питання їхнього «права вето» в форматі т.зв. «Ялтинської формули». У ході конференції в Сан-Франциско дуже часто мало місце те, що Ф.О. Вілкок називав «прямими атаками на Ялтинську формулу»²⁶. З метою усунення усіх дискусійних питань, пов'язаних з формулою голосування, «великі держави» підготували Спільну заяву щодо Ялтинської формули голосування в ООН. Заява була спершу підписана представниками США, Великобританії, СРСР та Китаю. Франція, дещо згодом, оголосила про свою підтримку цієї заяви²⁷.

Публікуючи цю заяву «великі держави» виступали як «держави-спонсори» (англ. sponsoring states) конференції у Сан-Франциско, щоб додатково підкреслити свій внесок у роботу зі створення майбутньої ООН. Насамперед вони наголошували, що рішення з усіх процедурних питань будуть ухвалюватися простою більшістю держав-членів РБ ООН та підкреслювали, що саме в рамках процедурних рішень буде ухвалюватися значна кількість важливих питань, пов'язаних з виконанням Радою своїх функцій²⁸.

У цій заяві вони підкреслювали, що «право вето» не надаватиме можливості постійним членам діяти самостійно, оскільки вони не матимуть більшості у РБ ООН і для ухвалення рішень все одно будуть необхідними голоси непостійних членів Ради. Особливо підкреслювалося, що «в світлі першочергових повноважень постійних членів ми не можемо не очікувати, що в сучасних умовах в світі, стосовно таких питань як забезпечення міжнародного миру та безпеки, вони діятимуть згідно з одностайними рішеннями» і тому застосування принципу одноголосності «є єдиним практичним засобом забезпечити такий підхід щодо непередурних питань»²⁹.

Завершуючи заяву, «великі держави» задекларували, що їх особливий статус, зокрема в частині особливостей їх голосування в РБ ООН, є передумовою майбутнього успішного функціонування ООН. Вони чітко встановили, що «Ялтинська формула» є необхідною передумовою заснування ООН: «...якщо необхідно створити міжнародну організацію, за допомогою якої всі миролюбні держави можуть ефективно виконувати свої спільні обов'язки щодо утримання міжнародного миру і безпеки»³⁰.

Водночас, окрім роз'яснення порядку та особливостей застосування права вето, постійні держави-члени робили і зворотні спроби: закріпити можливість застосування права вето практично до усього спектру питань, які розглядаються РБ ООН. Однак, як влучно зазначав Ф.О. Вілкок: «До моменту, коли «Велика П'ятірка» (постійні члени РБ ООН – прим. авт.) згладила свої протиріччя, «малі держави» бажали погодитися на «половину хліба» («Ялтинську формулу голосування» – прим. авт.), яку їм пропонували, і припинити подальші дискусії»³¹.

Єдиний суттєвий виняток щодо застосування права вето, який вдалося внести до Статуту в ході конференції, стосувався обмеження можливості застосування постійними членами РБ ООН права вето у разі скликання конференції щодо перегляду Статуту ООН. У цьому випадку, згідно з п. 1 ст. 109 Статуту, для скликання такої конференції необхідною є згода семи (згодом – дев'яти) членів РБ ООН, без можливості вето з боку постійних членів³².

Зрештою, 13 червня 1945 р. конференція в Сан-Франциско затвердила «Ялтинську формулу голосування», яка наділяла постійні держави-члени ООН правом вето та тим самим, де-факто, завершила роботу над оформленням особливого статусу постійних членів РБ ООН³³. Окрім порядку голосування постійних членів РБ ООН, була і ціла низка інших спірних питань, пов'язаних із Радою та міжнародно-правовим статусом її постійних членів, які залишилися не до кінця вирішеними.

До таких можна віднести питання щодо: 1) прийому нових членів до складу ООН та повноваження РБ ООН стосовно надання рекомендацій по прийому (імперативний характер цих рекомендацій); 2) правового статусу рішень РБ ООН за відсутності постійних членів при голосуванні; 3) кворуму, оскільки незрозумілою є позиція з приводу того, чи для правомочності РБ ООН є необхідною участь в засіданні усіх постійних членів Ради. Не можна сказати, що ці проблеми не були обговорені учасниками конференції в Сан-Франциско, однак, найімовірніше, на них було вирішено не акцентувати уваги, оскільки обговорення могло б від-

класти ухвалення Статуту ООН в цілому. Як підкреслював Л. Гросс: «Серйозність цих недоліків в Статуті усвідомлювалася ще на ранній стадії, але так і залишилася не виправленою»³⁴.

Остаточно міжнародно-правовий статус постійних членів РБ ООН було зафіксовано у Статуті ООН та Статуті Міжнародного суду ООН, який було підписано за підсумками конференції 26 червня 1945 року³⁵. При цьому не можна стверджувати, що особливе становище постійних членів РБ ООН отримало загальне визнання та підтримку під час та після конференції у Сан-Франциско. Ф.О. Вілкокс зазначав, що «малі держави у Сан-Франциско не шкодували слів, запевняючи у тому, що їхній нагляд за постійними членами буде, одночасно, жорстким та тривалим»³⁶.

Отже, можемо зробити такі висновки. Аналіз історичних передумов становлення міжнародно-правового статусу постійних членів РБ ООН дає змогу стверджувати, що потреба у впровадженні інституту такого членства в Організації Об'єднаних Націй була викликана необхідністю створення дієвих механізмів забезпечення міжнародного миру та безпеки після Другої світової війни шляхом наділення держав, які у післявоєнному світі володіли найбільшою політичною, військовою та економічною могутністю, особливими повноваженнями.

При зачаткуванні постійного членства було враховано досвід Ліги Націй та постійного членства в її Раді. Але у випадку Ліги Націй лише постійність членства відрізняла таких членів від непостійних, а можливість застосування права вето будь-яким членом Ліги робило її роботу неефективною та могло паралізувати її діяльність або негативно вплинути на авторитет цієї міжнародної організації.

Основні засади міжнародно-правового статусу постійних членів РБ ООН було сформульовано під час конференцій у Думбартон-Оксі 1944 р. та Ялті 1945 року. Зокрема, було вироблено т. зв. «Ялтинську формулу голосування», яка передбачала можливість застосування постійними членами «права вето», що стало головним елементом міжнародно-правового статусу постійних членів РБ ООН, затверджувала склад постійних членів та ін. Остаточно міжнародно-правовий статус постійних членів РБ ООН було закріплено у Статуті ООН, прийнятому під час конференції у Сан-Франциско 1945 року.

Водночас ціла низка питань, пов'язаних з участю постійних членів в діяльності РБ ООН та прийняттям рішень цим органом, залишилися не вирішеними. У подальшому ці питання далі порушувалися в діяльності ООН і були вирішені частково в практиці її роботи та через рішення і висновки Міжнародного Суду ООН. І як наслідок, ті основні засади статусу постійних членів РБ ООН, які були закладені в той час, все ж таки дійшли як основоположні його елементи до нашого часу.

¹ Баймуратов М.О. Правова модернізація Ради Безпеки ООН: проблеми теорії та практики : моногр. / М.О. Баймуратов, Ю.О. Волошин, С.В. Годованик, М.М. Юрлов ; за ред. д.ю.н., проф., заслуж. діяча науки і техн. України М.О. Баймуратова. – Одеса : Фенікс, 2013. – 270 с.

² Wilcox F.O. II. The Yalta Voting Formula / F.O. Wilcox // American Political Science Review. – 1945. – Vol. 39. – P. 943–956.

³ Годованик С.В. Рада безпеки ООН: міжнародно-правовий статус та актуальні проблеми реформування : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Євген Валентинович Годованик. – К. : Б.в., 2011. – 20 с.

⁴ Kelsen H. The law of the United Nations : a critical analysis of its fundamental problems / H. Kelsen. – London : Stevens, 1950. – XVII, 903 p. – (Library of world affairs, no. 11).

⁵ Кориневич А.О. Питання зміни постійного члена Ради Безпеки ООН: приклад Китаю / А.О. Кориневич // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2014. – Вип. 121. – Ч. 1. – С. 173–177.

⁶ The Covenant of the League of Nations of 28 June 1919 (Including Amendments adopted to December, 1924) // The Avalon Project: documents in Law, History and Diplomacy. – Cit. 23.01.2019 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : avalon.law.yale.edu/20th_century/leagcov.asp

⁷ Там само.

⁸ Wilcox F.O. II. The Yalta Voting Formula / F.O. Wilcox // American Political Science Review. – 1945. – Vol. 39. – P. 943.

⁹ The Covenant of the League of Nations of 28 June 1919 (Including Amendments adopted to December, 1924) // The Avalon Project: documents in Law, History and Diplomacy. – Cit. 23.01.2019 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : avalon.law.yale.edu/20th_century/leagcov.asp

¹⁰ Там само.

¹¹ Зайцева О.Г. Международные организации: принятие решений / О.Г. Зайцева; отв. ред.: Морозов Г.И. – М.: Наука, 1989. – С. 29.

¹² Морозов Г.И. Международные организации. Некоторые вопросы теории / Г.И. Морозов. – 2-е изд., доп. – М.: Мысль, 1974. – С. 16.

¹³ Колісниченко К.С. Ліга Націй у розвитку міжнародного права / К.С. Колісниченко. – Одеса: Фенікс, 2011. – С. 84–85.

¹⁴ Hoopes T. FDR and the creation of the U.N. / T. Hoopes, D. Brinkley. – New Haven : Yale University Press, 1997. – P. 100.

¹⁵ Gaddis L.G. The United States and the origins of the Cold War. 1941–1947 / L.G. Gaddis. – New York : Columbia Univ. Press, 1972. – P. 25.

¹⁶ Dumbarton Oaks: Washington Conversations on International Peace and Security Organization. October 7, 1944 / Pamphlet No. 4, Pillars of Peace: Documents Pertaining To American Interest In Establishing A Lasting World Peace: January 1941 – February 1946 // Carlisle Barracks, Pa.: Book Department, Army Information School. – May 1946. – P. 36–47.

¹⁷ Wilcox F.O. II. The Yalta Voting Formula / F.O. Wilcox // American Political Science Review. – 1945. – Vol. 39. – P. 944.

¹⁸ Dumbarton Oaks: Washington Conversations on International Peace and Security Organization. October 7, 1944 / Pamphlet No. 4, Pillars of Peace: Documents Pertaining To American Interest In Establishing A Lasting World Peace: January 1941 – February 1946 // Carlisle Barracks, Pa.: Book Department, Army Information School. – May 1946. – P. 36–47.

¹⁹ Meisler S. United Nations : the first fifty years / S. Meisler. – New York : Atlantic Monthly Press, 1995. – P. 9.

²⁰ *Wilcox F.O.* II. The Yalta Voting Formula / F.O. Wilcox // American Political Science Review. – 1945. – Vol. 39. – P. 944.

²¹ Dumbarton Oaks: Washington Conversations on International Peace and Security Organization. October 7, 1944 / Pamphlet No. 4, Pillars of Peace: Documents Pertaining to American Interest in Establishing a Lasting World Peace: January 1941 – February 1946 // Carlisle Barracks, Pa.: Book Department, Army Information School. – May 1946. – P. 36–47.

²² *Wilcox F.O.* II. The Yalta Voting Formula / F.O. Wilcox // American Political Science Review. – 1945. – Vol. 39. – P. 944.

²³ Там само. – P. 953.

²⁴ Там само. – P. 946–951.

²⁵ Там само. – P. 946.

²⁶ Там само. – P. 947.

²⁷ Statement at San Francisco by the delegations of the four Sponsoring Governments (China, the UK, the USA and the USSR) on «The Yalta Formula» on Voting in the Security Council of 8th June 1945 / Documents of the United Nations Conference on International Organization // United Nations. – London ; New York : United Nations Information Organizations, 1945–1955. – P. 710.

²⁸ Там само. – P. 711.

²⁹ Там само. – P. 712.

³⁰ Там само. – P. 713.

³¹ *Wilcox F.O.* II. The Yalta Voting Formula / F.O. Wilcox // American Political Science Review. – 1945. – Vol. 39. – P. 950.

³² Устав Организации Объединенных Наций и Статут Международного Суда от 26.06.1945 г. / Цит. 18.01.2019 г. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010

³³ *Wilcox F.O.* II. The Yalta Voting Formula / F.O. Wilcox // American Political Science Review. – 1945. – Vol. 39. – P. 950.

³⁴ *Gross L.* Voting in the Security Council: abstention from voting and absence from meetings / L. Gross // Yale Law Journal. – Vol. 60, Issue 2. – 1951. – P. 251.

³⁵ Устав Организации Объединенных Наций и Статут Международного Суда от 26.06.1945 г. / Цит. 18.01.2019 г. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010

³⁶ *Wilcox F.O.* II. The Yalta Voting Formula / F.O. Wilcox // American Political Science Review. – 1945. – Vol. 39. – P. 953.

Резюме

Хостюк І.В. Ретроспектива формування міжнародно-правового статусу постійних членів Ради Безпеки ООН.

У статті розкрито історичні аспекти формування міжнародно-правового статусу постійних членів Ради Безпеки ООН та фактори, впливали на процес укладення відповідних норм. Проведено порівняльно-історичний аналіз статусу постійних членів Ради Безпеки ООН та Ради Ліги Націй. Особливу увагу приділено переговорам щодо статусу постійних членів Ради Безпеки ООН під час конференції у Сан-Франциско.

Ключові слова: ООН, Ліга Націй, Рада Безпеки, постійні члени Ради Безпеки ООН.

Резюме

Хостюк І. В. Ретроспектива формування міжнародно-правового статусу постійних членів Ради Безпеки ООН.

В статье раскрыты исторические аспекты формирования международно-правового статуса постоянных членов Совета Безопасности ООН и факторы, которые влияли на процесс заключения соответствующих норм. Проведен сравнительно-исторический анализ статуса постоянных членов Совета Безопасности ООН и Совета Лиги Наций. Особое внимание уделено межгосударственным переговорам о статусе постоянных членов Совета Безопасности ООН на конференции в Сан-Франциско.

Ключевые слова: ООН, Лига Наций, Совет Безопасности, постоянные члены Совета Безопасности ООН.

Summary

Khostiuk I. Retrospective of the elaboration of international legal status of the permanent members of the UN Security Council.

The article reveals the historical aspects of the formation of the international legal status of permanent members of the UN Security Council and the factors that took place in the process of making the relevant norms. The comparative-historical analysis of the status of permanent members of the UN Security Council and the Council of the League of Nations is conducted. Particular attention is paid to interstate talks on the status of permanent members of the Security Council during a conference in San Francisco.

Key words: UN, League of Nations, Security Council, permanent members of the UN Security Council.